

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 44 motionsyrkanden om skogspolitiken och vissa skogsbruksfrågor från allmänna motionstiden 1998, 1999 och 2000. Genom att sammanföra motioner i vissa ämnesgrupper från två eller flera riksmöten får utskottet bättre förutsättningar för att planera motionsarbetet och andra verksamheter under valperioden. Utskottet har fått fördjupad information i ämnesområdet skogspolitik i samband med en utfrågning av Skogsstyrelsen den 14 november 2000. Den 14 mars 2000 lämnade Skogsstyrelsen information i utskottet med särskild inriktning på försumningsläget i skogen.

Utskottet avstyrker de nu aktuella motionerna med hänvisning bl.a. till att Skogsstyrelsen skall redovisa en ny uppföljning av skogspolitiken före utgången av år 2001. Det är regeringens avsikt att år 2002 för riksdagen redovisa denna uppföljning och de förslag till åtgärder som den kan föranleda. Ett antal motioner avstyrks med hänvisning till att de berör frågor där riksdagen delegerat beslutanderätten till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

I betänkandet finns 11 reservationer och ett särskilt yttrande.

Motionerna

Motioner från allmänna motionstiden 1998

1998/99: MJ301 av Ola Sundell (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av översyn av gräns för fjällnära skog.

1998/99: MJ303 av Dan Ericsson (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skyndsamt lägga fram förslag om reviderad allmänningsslag.

1998/99: MJ304 av Caroline Hagström och Inger Strömbom (kd) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av förutsättningarna för skogsbruk i Norrlands inland och därvidlag väger in möjligheten till en mer verklighetsanknuten gränsdragning vad gäller fjällnära skog.

1998/99: MJ305 av Ann-Kristine Johansson och Sven-Erik Österberg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen

anförts om insatser för ökad marknadsföring och förädlingsgrad av skogsråvara samt att man skall se träet som en del i kretsloppssamhället.

2000/01:MJU5

1998/99:MJ306 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den s.k. odlingsgränsen,

1998/99:MJ307 av Rune Berglund och Berit Andnor (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av gränsen för fjällnära skog i Jämtlands län.

Motioner från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:MJ301 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regler för skogsbränning.

1999/2000:MJ303 av Inger Strömbom (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöbalkens icke önskade effekter för skogsbruket och behovet av en förändring i miljöbalken.

1999/2000:MJ305 av Bengt-Ola Rytta m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skyndsamma åtgärder för att förbättra skogsvården.

1999/2000:MJ306 av Göte Jonsson m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogsvårdsorganisationens utredningsresurser,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogspolitikens produktionsmål,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kalkning och vitaliseringsgödning,

1999/2000:MJ307 av Roy Hansson (m) vari yrkas att riksdagen beslutar om ändring av nu gällande lagstiftning för skogsbruk på Gotland i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:MJ309 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ägarstrukturen inom svenskt skogsbruk,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning om katastrofinsatser mot skogsskador,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder mot markförurning,

1999/2000:MJ311 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att äganderätten till skog och mark inte får urholkas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av klara och tydliga ersättningsregler,

1999/2000:MJ312 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att sälja statligt ägd skog till enskilda brukare,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avsättning till återväxtåtgärder.

1999/2000:MJ753 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om biologisk kompetens på skogsvårdsstyrelserna,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skoglig kompetens på länsstyrelserna,

1999/2000:MJ754 av Murad Artin m.fl. (v) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådana ändringar i skogsvårdslagen att ett skydd mot avverkning av gamla träd införs,

1999/2000:MJ774 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av åtgärder i skogsbruket så att biotoper med groddjur inte ödeläggs.

1999/2000:MJ788 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om jätteträd,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Fastighetsverkets skogsinnehav.

1999/2000:MJ807 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige bör införa ett certifieringssystem enligt Forest Stewardship Councils regler i det svenska statliga skogsbruket,

1999/2000:N279 av Ulf Björklund m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd för Byskogsforums förslag till lokal skogs- och naturförvaltning,

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:MJ303 av Harald Nordlund (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att affärer om förvärv av skogsmark måste föregås av en ingående miljöanalys.

2000/01:MJ304 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen begär att regeringen utreder hur 6 § skogsvårdslagen efterlevs.

2000/01:MJ306 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogliga konsekvensanalyser.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om viltskador.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om katastrofskydd.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogsimpediment.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om certifiering.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning och utveckling.

2000/01:MJ308 av Ulla-Britt Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att försurningsutvecklingen och dess effekter på skogsbruket hejdas.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta att ett långsiktigt hållbart utnyttjande av skogsflis säkerställs.

2000/01:MJ309 av Bengt-Ola Rytting m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyndsamma åtgärder för att förbättra skogsvården.

2000/01:MJ310 av Rigmor Stenmark (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogsbrukets stora betydelse i Sverige.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn görs av bestämmelserna för bevarande av skyddsvärda biotoper.

2000/01:MJ312 av Caroline Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skogscertifiering.

2. Riksdagen begär att regeringen låter utreda värdet av gamla reservatsavsättningar och tidigare skyddad mark, enligt vad som anförs i motionen.

3. Riksdagen begär att regeringen låter göra en utvärdering av älgskötselområdena och avvägningen mellan skogsbruk och viltvård.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning kring ekdöden.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att samma rättsregler skall gälla för objekt inom Natura 2000 som vid andra statliga avsättningar av skogsmark.

2000/01:MJ313 av Monica Öhman och Birgitta Ahlqvist (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av skogsvårdslagen.

2000/01:Fi503 av Jonas Ringqvist m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten snarast skall miljöcertifiera sitt skogsbruk.

Utfrågningar

Utskottet erhöll information av Skogsstyrelsen den 14 mars 2000 om försurningsläget i skogen m.m. Den 9 november 2000 anordnade utskottet en utfrågning med Skogsstyrelsen angående vissa frågor som aktualiseras i motionerna.

Utskottet

Allmän skogspolitik, skogsvårdslagstiftningen m.m.

Motionerna

I flera motioner från åren 1999 och 2000 understryks skogsbrukets stora betydelse för Sverige och svensk export.

I motion 1999/2000:MJ305 (s) anförs bl.a. att återbeskogning, röjning och gallring är eftersatta i skogsbruket. Det behövs enligt motionen skyndsamma åtgärder för att förbättra skogsvården. Motionärerna upprepar sitt yrkande och sina synpunkter i motion 2000/01:MJ309.

I motion 1999/2000:MJ306 (m) anförs att den skogspolitiska utvärderingen år 1998 visade oroande tendenser för skogsvårdsarbetet. Motionärerna anser därför att skogsvårdsorganisationens resurser i högre grad än nu borde satsas på produktionsfrågor i skogsbruket. Det är viktigt att kampanjen Grönare skog koncentreras mot skogsvårds- och produktionsfrågor (yrkande 1). Motionen innehåller även ett yrkande angående skogspolitikens produktionsmål (yrkande 2).

I motion 1999/2000:MJ303 (kd) framhålls miljöbalkens önskade effekter för skogsbruket och oklarheterna mellan balken och skogsvårdslagen. Förelägganden som utfärdas av t.ex. kommunen med stöd av miljöbalken ger ej rätt till ersättning. Om däremot skogsvårdsstyrelsen fattar beslut som innebär intrång i pågående markanvändning kan ersättning utgå enligt bl.a. skogsvårdslagens regler.

Enligt motion 1999/2000:MJ309 (kd) har riksdag och regering tidigare markerat samstämmighet i synen på ägarstrukturen i det svenska skogsbruket, vilket inneburit att det enskilda ägandet skall stimuleras till skillnad mot ett ökat storbolagsägarande. Även fortsättningsvis bör det enskilda ägandet i skogsbruket stimuleras (yrkande 3).

I motion 1999/2000:MJ311 (c) hänvisar motionärerna till den debatt som förekom i anslutning till miljöbalken och ersättningsfrågorna. Enligt Centerpartiet bör ett förtydligande av lagstiftningen göras med syfte att äganderät-

ten till skog och mark även i fortsättningen skall ges ett starkt skydd. Vidare kräver man klara och tydliga ersättningsregler. Kompensation skall utbetalas för begränsningar av pågående markanvändning som är att betrakta som mer än bagatellartade (yrkandena 1 och 2).

Enligt motion 2000/01:MJ310 (c) bör skogsbrukets stora betydelse för Sverige tydliggöras. En markering skulle kunna vara att ansvarig minister för jord- och skogsbruk får titeln jord- och skogsbruksminister samt att beredande utskott får likartad benämning (yrkande 1).

I motion 2000/01:MJ304 (v) yrkande 1 föreslås att regeringen utreder hur kraven på återväxt och val av huvudplanta enligt 6 § skogsvårdslagen efterlevs.

I motion 2000/01:MJ313 (s) föreslås en översyn av skogsvårdslagen, eventuellt med inriktning mot att röjningsplikten återinförs.

Enligt motion 2000/01:MJ306 (m) yrkande 1 bör tillräckliga medel tillföras projektet med skogliga konsekvensanalyser (SKA 99) så att det kan bli ett än mer informativt verktyg i skogspolitiken.

I motion 1999/2000:MJ312 (c) yrkande 2 anförs att medel som avsätts för återväxtåtgärder bör följa fastigheten och inte som i dag fastighetens ägare.

Enligt motion 1999/2000:MJ307 (m) bör man upphöra med särbehandlingen av Gotland i skogsvårdslagstiftningen. Förutsättningarna för skogsbruk på Gotland har förändrats, och det finns inte längre anledning att betrakta ön som svårförnygrat område.

I motion 1998/99:MJ303 (kd) yrkas att lagen om allmänningsskogar revideras. Lagen är i vissa avseenden otidsenlig och onödigt byråkratisk. Kraven på t.ex. fondering av intäkter från försäljning av allmänningsskogar försvårar inköp av nya områden.

Utskottets överväganden

Som framgår av årets budgetproposition (utg.omr. 23 s. 11) följs skogspolitiken numera upp med vissa tidsintervaller, och en redovisning med eventuella förslag till justeringar på politikområdet görs till riksdagen vart fjärde år. Frågor om skogspolitiken mål och medel behandlades av utskottet senast hösten 1998 (prop. 1997/98:158 Uppföljning av skogspolitiken, bet. 1998/99:MJU3). Nästa uppföljning av skogspolitiken skall redovisas av Skogsstyrelsen före utgången av år 2001. Det är regeringens avsikt att år 2002 redovisa denna uppföljning och de förslag till åtgärder som den kan föranleda. Utskottet har vid en utfrågning med Skogsstyrelsen fått närmare information om det pågående uppföljningsarbetet och vilka frågor som påkallar särskild uppmärksamhet. Den fråga som prioriteras högst av Skogsstyrelsen i detta arbete är återväxten. Cirka 20 % av hyggerna uppfyller ej skogsvårdslagstiftningens krav i fråga om återväxten. Skogsstyrelsen kommer att noggrant analysera orsakerna till detta och föreslå lämpliga åtgärder. Styrelsen har vidare satsat stora resurser på rådgivning i produktionsfrågor.

Utskottet vill för sin del framhålla att flertalet av de motioner som redovisas i detta avsnitt tar upp frågor som på ett naturligt sätt ingår i uppföljningsarbetet och som kan förväntas bli föremål för fortsatta diskussioner under denna valperiod. Utskottet hänvisar till vad Skogsstyrelsen anfört om priori-

teringarna i uppföljningsarbetet och föreslår att de aktuella motionerna lämnas utan vidare åtgärd, nämligen 1999/2000:MJ305 (s), 2000/01:MJ309 (s), 1999/2000:MJ306 (m) yrkandena 1 och 2, 2000/01:MJ304 (v) yrkande 1, 2000/01:MJ306 (m) yrkande 1 och 2000/01:MJ313 (s). Med anledning av yrkandena (m) om medel och resurser för olika ändamål bör tilläggas att detta i första hand är en fråga som bör bedömas av regeringen respektive Skogsstyrelsen när beslut fattas om den närmare dispositionen av anslagen till skogsvårdsorganisationen.

I anslutning till motion 2000/01:MJ310 (c) yrkande 1 vill utskottet framhålla att det inte råder delade meningar om skogsbrukets betydelse för Sverige. Utskottet vill i detta avseende hänvisa till sina uttalanden i betänkande 1998/99:MJU3 s. 9 och till uppgifterna i årets budgetproposition om exportvärde, antalet sysselsatta m.m. i skogsnäringen. När det gäller motionärernas förslag om att framhäva skogsbrukets betydelse i regeringens och riksdagens organisation vill utskottet erinra om att det enligt 7 kap. 1 § regeringsformen är regeringen som fördelar regeringsärendena mellan departementen. Vidare kan frågor om riksdagens interna utskottsorganisation givetvis inte innefattas i ett tillkännagivande till regeringen. Med det anförda avstyrks motion MJ310 yrkande 1.

Ett motionsyrkande om ägarstrukturen i skogsbruket liknande det som nu framförs i motion 1999/2000:MJ309 (kd) behandlades även i betänkande 1998/99:MJU3 (s. 9). Utskottet delar motionärernas uppfattning såtillvida att det enskilda ägandet av skogsmark är viktigt från många synpunkter, bl.a. när det gäller möjligheterna att bedriva ett lönsamt familj jordbruk och att främja sysselsättningen i glesbygdsområdena. Enligt tillgängliga statistiska uppgifter finns det i Sverige ca 240 000 enskilt ägda skogsfastigheter med ca 340 000 ägare, varav 126 000 är kvinnor. Det motsvarar arealmässigt ungefär 50 % av den svenska skogsmarken. Ett allmänt hållet uttalande att det enskilda skogsägandet även fortsättningsvis bör stimuleras bör enligt utskottets mening inte läggas till grund för ett formellt tillkännagivande av riksdagen. Utskottet anser att motionen i huvudsak är tillgodosedd i denna del (yrkande 3).

Motionerna 1999/2000:MJ311 (c) yrkandena 1 och 2 och 1999/2000: MJ303 (kd) tar upp vissa rättsliga frågor om äganderätten till skogsmark och bestämmelserna om intrång i pågående markanvändning liksom ersättningsreglerna.

Utskottet behandlade utförligt detta ämne i betänkande 1997/98:JoU20 om den nya miljöbalken. De principiella frågorna om miljöbalken och det grundlagsfästa egendomsskyddet behandlas nu i en utredning angående vissa frågor som rör regeringsformen, Författningsutredningen (dir. 1999:71). En mer allmän översyn av vissa delar av miljöbalken pågår i Miljöbalkskommittén (dir. 1999:109). Utskottet har ingen annan mening än den som framförs i motion 1999/2000:MJ311 att äganderätten till mark även i fortsättningen skall ha ett starkt skydd. Detta följer bl.a. av att Sverige inkorporerat den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Vidare kan utskottet självfallet ansluta sig till motionärernas uppfattning att ersättningsreglerna bör vara klara och tydliga. När det gäller den s.k. kvalifikationsgränsen för rätt

till ersättning hänvisar utskottet till den omfattande diskussion och den politiska överenskommelse som gjordes i samband med att 1987 års plan- och bygglag antogs av riksdagen (BoU 1986/87:1). Den nu gällande grundprincipen om rätt till ersättning för avsevärt intrång i pågående markanvändning på berörd del av fastigheten fick sin utformning genom denna överenskommelse. De oklarheter som nu föreligger i fråga om förhållandet mellan rege- ringsformen 2 kap. 18 § och miljöbalken är en av de huvudfrågor som För- fattningsutredningen har att se över. Motionerna avstyrks i berörda delar.

Frågan om säkerhet för återväxtåtgärder och dess anknytning till fastighet- en behandlades i betänkande 1998/99:MJU3 s. 25. Utskottet hänvisade i detta sammanhang till att regeringen ansett att det närmare bör prövas om det är möjligt att binda säkerheten till fastigheten. Enligt vad utskottet inhämtat ämnar regeringen återkomma till frågan i samband med kommande uppfölj- ning och utvärdering av skogspolitiken. Utskottet förutsätter att så blir fallet och föreslår att motion 1999/2000:MJ312 (c) yrkande 2 nu lämnas utan vidare åtgärd.

Motion 1999/2000:MJ307 (m) torde avse de bestämmelser om svårföring- rad skog som regeringen eller Skogsstyrelsen beslutar om med stöd av 15 och 16 §§ skogsvårdslagen. Enligt Skogsstyrelsens författningssamling SKSFS 1983:2 utgör hela Gotlands län svårföringrad område. Frågan har behandlats i ett regeringsbeslut den 11 december 1997 med anledning av en framställning från Skogsägarnas Riksförbund om upphävande av den aktu- ella bestämmelsen. Skogsstyrelsen avstyrkte framställningen, och regeringen avsåg densamma. Utskottet har inget underlag för att göra en annan bedöm- ning. Motionen avstyrks.

Motion 1998/99:MJ303 (kd) torde avse lagen (1952:166) om häradsall- männingar. Det finns vissa bestämmelser i lagen som begränsar rätten att avyttra till häradsallmänning hörande område. Vidare finns bestämmelser om användning av kapitalinkomst. Sådan inkomst skall användas eller fonderas för verkställande av grundförbättringar på allmänningen eller för inköp av mark för allmänningens utvidgning eller för annat dylikt ändamål. Det an- kommer på länsstyrelsen att på framställning av allmänningsstyrelsen med- dela närmare föreskrifter härom. Riksdagen har nyligen beslutat om vissa ändringar i lagen, som bl.a. innebär att delägarna numera själva beslutar om avyttring av mark enligt 9 § i lagen. Det tidigare gällande kravet på att avytt- ringen skulle godkännas av regeringen eller myndighet som regeringen be- stämmer har avskaffats (prop. 1999/2000:39, bet. 1999/2000:BoU8). Lag- ändringen har trätt i kraft den 1 juli 2000. Utskottet konstaterar att motionen i viss utsträckning är tillgodosedd och avstyrker densamma.

Vissa produktionsfrågor m.m.

Motionerna

I motion 1998/99:MJ305 (s) efterlyses ökade insatser för marknadsföring och förädling av skogsråvara.

Frågor om försurning av skogsmark tas upp i flera motioner. Enligt motion 1999/2000:MJ306 (m) yrkande 4 bör Skogsstyrelsen få i uppdrag att revidera

kalknings/vitaliseringsprogrammet. I motion 2000/01:MJ308 (kd) anförs att försurningsutvecklingen och dess effekter på skogsbruket måste hejdas (yrkande 2). Enligt yrkande 4 bör ett långsiktigt hållbart utnyttjande av skogsflis säkerställas. I motion 1999/2000:MJ309 (kd) yrkande 5 anförs att staten måste vara beredd att ge ekonomisk kompensation om skogstillväxten hämmas på grund av försurningen. Enligt yrkande 4 bör regeringen utreda möjligheten att ställa statliga medel till förfogande för katastrofinsatser vid t.ex. insektsangrepp.

I motion 2000/01:MJ306 (m) anförs att älgskötselområdena bör utredas med hänsyn till de skador på skogen som orsakas av klövviltet. Det behövs ett relevant katastrofskydd i skogsbruket, och ekdöden bör bli föremål för forskning. Skogscertifieringen bör vara frivillig och får ej leda till förtäckta handelshinder (yrkandena 2, 3 och 7). I yrkande 11 understryks behovet av ett framgångsrikt FoU-arbete inom skogsbranschen. Ett framgångsrikt FoU-arbete ger goda förutsättningar för att höja mervärdet och förädlingsgraden för råvaran. Frågan om skogsfakultetens koppling till SLU bör prövas ingående. Med fler separata fakulteter vid flera lärosäten kan den eftersträvade akademiska mångfalden gynnas.

Liknande synpunkter rörande skogscertifieringen, behovet av forskning kring ekdöden och utvärdering av älgskötselområden framförs även i motion 2000/01:MJ312 (kd) yrkandena 1, 3 och 4.

Utskottets överväganden

Utskottet instämmer i vad som anförs i motion 1998/99:MJ305 (s) om att insatser för marknadsföring och förädling av skogsråvara är viktiga inslag i det arbete som bedrivs av skogsbranschen och i ansvariga statliga organ för skogsbrukets utveckling. I den forskningspolitiska propositionen (prop. 2000/01:3 s. 227 f.) finns en utförlig beskrivning av regeringens prioriteringar i fråga om skoglig och skogsindustriell forskning. I årets budgetproposition (utg.omr. 23 s. 16) anförs att regeringen tagit initiativ till en massiv satsning tillsammans med skogsbranschen på FoU-program för en breddad användning av träfiber som bas för olika produkter och att öka förädlingsvärdet hos skogsindustriprodukterna. Särskild tyngdpunkt har lagts på den trämekaniska industrin. Stora insatser för skogsindustriell forskning görs också inom utgiftsområde 24 och av löntagarfondsstiftelserna. Natur- och kulturvårdsåtgärder inom arbetsmarknadspolitikens ram har stor betydelse för skogsbrukets miljömål. Motionerna 1998/99:MJ305 (s) och 2000/01:MJ308 (kd) yrkande 4 får anses i huvudsak tillgodosedda med vad utskottet här anfört.

Utskottet delar även uppfattningen i motion 2000/01:MJ306 (m) att det är viktigt att få till stånd ett framgångsrikt FoU-arbete inom skogssektorn. I övrigt bör nämnas att frågor om SLU:s organisation har övervägts av den s.k. PROMIS-gruppen (program för integration av skoglig och skogsindustriell forskning och utbildning). Vidare pågår en intern utredning inom SLU som skall redovisas för styrelsen i december 2000. Med det anförda avstyrks yrkande 11 i motionen.

Frågor om kalkning och vitalisering av skogsmark har på senare år behandlats i huvudsak i samband med anslagen under utgiftsområde 20 (se bl.a.

1999/2000:MJU1 och 2000/01:MJU1). Skogsstyrelsen har under år 2000 reviderat sitt åtgärdsprogram för kalkning, och ett nytt förslag kommer att utarbetas under våren 2001. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 1999/2000:MJ306 (m) yrkande 4 och 2000/01:MJ308 (kd) yrkande 2.

I anslutning till motion 1999/2000:MJ309 (kd) yrkande 5 vill utskottet hänvisa till de uppgifter som Skogsstyrelsen lämnade vid utfrågningen. Virkesförrådet i den svenska skogen har ökat under en lång följd av år, och den årliga tillväxten är ca 100 miljoner skogskubikmeter. Därav avverkas ca 70 miljoner skogskubikmeter om året. Det är givetvis viktigt att försurningens effekter på skogens tillstånd och tillväxt följs med största uppmärksamhet. Utskottet anser det dock inte nödvändigt att nu ta ställning i frågan om eventuella statliga kompensationsåtgärder för minskad tillväxt på grund av försurningen. Motionsyrkandet avstyrks.

Frågor om viltskador och insektsangrepp m.m. i skogen tillhör Skogsstyrelsens ansvarsområde. Enligt gällande instruktion för Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna skall Skogsstyrelsen bl.a. verka för att skog och skogsmark skyddas mot skador på grund av luftföroreningar, djur och sjukdomar (SFS 1995:1335).

Utskottet har tidigare hänvisat till att de statliga bidragen för åtgärder mot skogsskador m.m. avskaffades i samband med 1993 års skogspolitiska beslut, i likhet med övriga bidrag som finansierades med skogsvårdsavgiftsmedel. Viltskadorna i skogen har uppmärksammats bl.a. i Skogsstyrelsens projekt SKA 99 (skogliga konsekvensanalyser – skogens möjligheter på 2000-talet). Problemen med viltskador omfattas givetvis av den analys rörande orsakerna till minskad återväxt i skogsbruket som utförs inom myndigheten. Den s.k. ekdöden övervakas fortlöpande av Skogsstyrelsen, och ett av MISTRA finansierat forskningsprojekt på detta område pågår för närvarande (projektet uthålligt skogsbruk i södra Sverige).

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 1999/2000:MJ309 (kd) yrkande 4, 2000/01:MJ306 (m) yrkandena 2 och 3 samt 2000/01:MJ312 (kd) yrkandena 3 och 4.

I fråga om den s.k. skogscertifieringen kan nämnas att årets budgetproposition (utg.omr. 23 s. 18) innehåller vissa faktauppgifter angående de två frivilliga system för certifiering som för närvarande tillämpas i det svenska skogsbruket. Under år 1999 har ca 9 miljoner hektar, i huvudsak storskogsbrukets marker, certifierats enligt den s.k. FSC-standarden (Forest Stewardship Council). Ca 800 000 hektar mark tillhörande småskogsbruket har certifierats enligt den s.k. PEFC-standarden (Pan European Forest Certification). Båda systemen grundas på frivillig anslutning.

Enligt motionerna 2000/01:MJ306 (m) och 2000/01:MJ312 (kd) bör skogscertifieringen vara frivillig, och den får ej leda till förtäckta handels hinder. Som framgår av redovisningen ovan är systemen med skogscertifiering frivilliga. Frågan om eventuella handelshinder kan hypotetiskt komma under riksdagens eller regeringens prövning om berörda import- eller exportländer skulle ställa upp offentligt grundade krav med avseende på handeln med skogsprodukter m.m. Såvitt utskottet kan bedöma bygger den

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2000/01:MJ306 (m) yrkande 7 och 2000/01:MJ312 (kd) yrkande 1.

Statens skogsinnehav m.m.

Motionerna

Centerpartiet förordar i motion 1999/2000:MJ312 yrkande 1 en utförsäljning av mark från bolag där staten är majoritetsägare. Det är av stor betydelse att öka det lokala ägandet i de områden där staten i dag är den dominerande ägaren av skogsmark.

I motion 2000/01:MJ303 (fp) understryks att statens förvärv av skogsmark måste föregås av en ingående miljöanalys.

Enligt motion 1999/2000:N279 (kd) har lokala krafter i Malungs och Älvdalens kommuner bildat "Byskogsforum" med betoning på lokalbefolkningens rättigheter till skogen. Målsättningen är att skapa lokala förvaltningsmodeller i berörda områden, vilket också är ett sätt att rädda och skapa nya arbetstillfällen. Byskogsforums fortsatta arbete att utveckla modeller för lokal skogs- och naturförvaltning måste stödjas fram till konkreta beslut (yrkande 2).

Enligt motion 1999/2000:MJ807 (mp) yrkande 8 bör Sverige införa ett certifieringssystem enligt FSC:s regler (Forest Stewardship Council) när det gäller statens skogsinnehav. I motion 1999/2000:MJ788 (mp) yrkande 2 begärs att Fastighetsverkets uppgifter som skogsförvaltare överförs till en myndighet som tar större ansvar.

I motion 2000/01:Fi503 (v) anförts att staten bör ta ansvar och snarast miljömärka sitt skogsbruk, så att man kan leverera allt sitt virke FSC-märkt till köpsågverken (yrkande 3).

Utskottets överväganden

Utskottet erinrar om att regeringen nyligen beslutat om direktiv för en utredare med uppgift att inventera all skogsmark som ägs direkt av staten eller via ett helägt statligt aktiebolag och lägga fram förslag till en mer effektiv förvaltning av statens totala skogsinnehav (dir. 2000:60). Det övergripande målet skall vara att statens skogar skall förvaltas på ett föredömligt sätt som tryggar en hållbar utveckling såväl från produktions- som från miljösynpunkt. Utredaren skall samråda med de myndigheter, intresseorganisationer och företag som utredaren finner lämpligt.

Frågan om utförsäljning av statliga skogar till enskilda brukare har behandlats vid flera tillfällen i både miljö- och jordbruksutskottet samt näringsutskottet. Härvid har också behandlats önskemål om t.ex. beaktande av naturvårdsintressen och regionalpolitiska intressen. En uttalad strävan i riksdagens markpolitik har bl.a. varit att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark (se t.ex. 1999/2000:NU1 s. 65). Statligt skogsägande ger möjligheter till bättre arrondering av mark och underlättar

markbyten med andra ägare. Hösten 1998 ställde sig riksdagen bakom bildandet av ett nytt statligt skogsbolag, senare döpt till Sveaskog AB. Bolagets uppgifter har enligt näringsutskottet sammanfattats i följande fem punkter, nämligen driva en lönsam skogsförvaltning, vara en ny aktör på virkesmarknaden, föra en levande dialog med lokalbefolkningen, föra en levande dialog med miljöorganisationerna samt vara aktiv i rekreations-, fauna- och viltvårdsfrågor.

I sammanhanget bör också nämnas att regeringen tillsatt en utredning angående effekterna av jordförvärvslagen när det gäller fysiska och juridiska personers förvärv av skogsmark (dir. 1999:40). Utredningen skall bl.a. beakta riksdagens tillkännagivande angående vissa problem med oseriösa former av skogsbruk enligt utskottets betänkande 1998/99:MU3.

Utskottet utgår från att frågor av det slag som tas upp i motionerna 1999/2000:MU312 (c) och 2000/01:MU303 (fp) kommer att övervägas av utredningen om förvaltning av statens skogar. I avvaktan på resultatet av de utredningar som nämnts ovan föreslår utskottet att motionerna 1999/2000:MU312 (c) yrkande 1 och 2000/01:MU303 (fp) lämnas utan vidare åtgärd. Samma bedömning gäller motion 1999/2000:MU788 (mp) yrkande 8.

Utskottet går inte närmare in på hur verksamheten i den sammanslutning som anges i motion 1999/2000:N279 (kd) skulle kunna stödjas. Utskottet vill dock allmänt understryka värdet i att Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna tar till vara den kompetens som lokala organisationer representerar. Det framgår av ett frågesvar av näringsministern den 1 december 2000 att skogsvårdsorganisationen har ett omfattande organiserat samarbete med t.ex. miljöorganisationerna och att detta samarbete är av stor betydelse för skogsvården. Yrkande 2 i motionen bör med det anförda lämnas utan vidare åtgärd.

Frågan huruvida det statliga skogsbruket skall tillämpa någon form av certifiering har nära samband med de frågor som berörs i direktiv 2000/60. Enligt vad utskottet erfarit har Statens fastighetsverks skogsbruk godkänts för certifiering enligt FSC:s principer och nationella kriterier för ett kvalitetsmärkt skogsbruk. Detsamma gäller Assi Domän AB, där staten äger 35,5 % av aktierna. Sveaskogs skogsbruk är certifierat enligt ISO 14001 och FSC.

Med det anförda får motionerna 1999/2000:MU807 (mp) yrkande 8 och 2000/01:Fi503 (v) yrkande 3 anses tillgodosedda.

Vissa miljö- och naturvårdsfrågor

Motionerna

Enligt motion 2000/01:MU310 (c) finns det anledning att ifrågasätta behovet av en uppifrån styrd skogsreglering av skyddsvärda biotoper, inte minst då det i dag finns stora skillnader mellan privat skogsbruk och de stora bolagens skogsbruk. Dessa skillnader bör belysas i en översyn av bestämmelserna för bevarande av skyddsvärda biotoper (yrkande 2).

I kd-motionen 2000/01:MU312 yrkas att en utvärdering görs av gamla reservatsersättningar och tidigare skyddad mark för att klargöra att de statliga medlen används för att bevara de mest skyddsvärda objekten. Vidare anføres

att samma rättsregler och principer bör gälla för objekt i nätverket Natura 2000 som gäller för andra statliga avsättningar av skogsmark (yrkandena 2 och 6).

Enligt motion 2000/01:MJ306 (m) yrkande 6 bör vid redovisning av skyddade arealer skogsimpedimenten inräknas.

Frågor om skogsbrukets hänsyn till naturvårdsintressena berörs i några motioner. Enligt motion 1999/2000:MJ774 (mp) finns behov av åtgärder i skogsbruket som motverkar att biotoper med groddjur ödeläggs (yrkande 6). Enligt motion 1999/2000:MJ754 (v) yrkande 2 behövs ett skydd mot avverkning av gamla träd. Liknande synpunkter framförs i mp-motionen 1999/2000:MJ788 yrkande 1 om s.k. jätteträd. I motion 1999/2000:MJ301 (mp) framhålls att det behövs ett regelverk för skogsbränning.

I motion 1999/2000:MJ753 (mp) yrkandena 4 och 5 anföras att det bör finnas biologisk kompetens på skogsvårdsstyrelserna och skoglig kompetens på länsstyrelserna.

Utskottets överväganden

Enligt 30 § skogsvårdslagen får regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om den hänsyn som skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötsel av skog. I Skogsstyrelsens tillämpningsföreskrifter (SKSFS 1993:2) finns t.ex. särskilda bestämmelser till skydd för grova träd och träd av mycket hög ålder. Vidare finns föreskrifter som innebär att skador till följd av skogsbruksåtgärder skall undvikas eller begränsas för växt- och djurarter som enligt Naturvårdsverket är akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande. Detsamma gäller för växt- och djurarter som är ovanliga inom regionen. I årets budgetproposition avsåts medel för inventering och skydd av s.k. jätteträd (utg.omr. 23 s. 20).

Det anförda innebär att motionerna 1999/2000:MJ774 (mp) yrkande 6, 1999/2000:MJ754 (v) yrkande 2 och 1999/2000:MJ788 (mp) yrkande 1 i huvudsak är tillgodosedda. När det gäller regelverket vill utskottet framhålla att regeringen och ansvarig myndighet utan riksdagens medverkan kan utfärda bestämmelser i de frågor som avses i motionerna. Detta gäller även skogsbränning och behovet av föreskrifter för denna verksamhet. Utskottet utgår från att regeringen eller Skogsstyrelsen med stöd av riksdagens bemyndiganden i skogsvårdslagen utfärdar regler för skogsbränning om det skulle visa sig nödvändigt. Utskottet avstyrker motion 1999/2000:MJ301 (mp).

I betänkande 1998/99:MJU3 avstyrkte utskottet en motion om redovisning av skogliga impediment som skyddad mark. I anslutning till den nu aktuella motionen, 2000/01:MJ306 (m) yrkande 6, vill utskottet ånyo hänvisa till vad som anfördes i proposition 1997/98:158 (sid 21 f.). Dessa uttalanden innebär sammanfattningsvis att det är Skogsstyrelsens uppgift att i egenskap av ansvarig myndighet för skogsstatistiken utforma denna på ett sätt som tillgodoser skilda behov.

Enligt Skogsstyrelsens föreskrifter gäller förbud mot avverkning, skogsvårdsåtgärder och gödsling på skogliga impediment som är större än 0,1

hektar. Enstaka träd får dock avverkas om naturmiljöns karaktär inte förändras därav.

När det gäller skogsimpedimentens värde från naturvårdssynpunkt kan tilläggas att Artdatabanken år 1996 publicerade en undersökning som visar att de lågproduktiva skogarna hyser få arter, och framför allt mycket få hotade arter. 93 % av de rödlistade skogsarterna är enligt Artdatabanken helt beroende av mer produktiva skogar.

Utskottet anser liksom tidigare, med utgångspunkt i regeringens bedömning i proposition 1997/98:158, att regeringen och berörda myndigheter har full frihet att i förekommande fall redovisa skogsimpedimenten på det sätt som är lämpligt, t.ex. med uppgift om det faktiska förhållandet att impedimenten i praktiken åtnjuter ett starkt skydd mot skogsavverkning. Såvitt utskottet kan bedöma utifrån ordalydelsen i motionen är därmed syftet med motion 2000/01:MJ306 i denna del tillgodosett. Det kan tilläggas att Skogsstyrelsen i det internationella skogssamarbetet följer allmänt vedertagna principer för statistisk redovisning av skogsmark och skyddad mark. Ett exempel är de rapporter som avges till ECE och FAO. Vidare arbetar Skogsstyrelsen för närvarande på en informationsbroschyr angående skyddet av skogsmark i Sverige. Denna kommer att innehålla uppgifter om skyddad skogsmark enligt såväl svenska som internationella definitioner. Någon ytterligare åtgärd med anledning av motion 2000/01:MJ306 (m) yrkande 6 är således inte nödvändig.

I den utvärdering av skogspolitiken som redovisades för riksdagen år 1998 konstaterades att varken produktionsmålet eller miljömålet hade nåtts. De insatser som gjorts på grund härav är bl.a. rådgivning i produktions- och miljöfrågor, tillsyn särskilt vad gäller återväxtåtgärder och ökade insatser för områdesskydd. Som exempel kan nämnas kampanjen Grönare skog, som inleddes hösten 1999. Enligt regeringen får väsentliga slutsatser dras år 2002 när nästa utvärdering av skogspolitiken har redovisats. Utskottet gör samma bedömning och avstyrker motionerna 2000/01:MJ310 (c) yrkande 2 och 2000/01:MJ312 (kd) yrkande 2.

Svenska områden som ingår i nätverket Natura 2000 kan skyddas på olika sätt med stöd av nationell lagstiftning. Härvidlag gäller givetvis de grundläggande nationella bestämmelserna om ersättning för intrång i pågående markanvändning när förutsättningar för ersättningsrätt föreligger. Något uttalande i enlighet med motion 2000/01:MJ312 (kd) yrkande 6 är därför inte nödvändigt.

Utskottet anser inte att vare sig riksdagen eller regeringen bör detaljstyra länsstyrelsernas och skogsvårdsstyrelsernas personalrekrytering på det sätt som förutsätts i motion 1999/00:MJ753 (mp) yrkandena 4 och 5. Endast när det gäller vissa personalkategorier, såsom t.ex. läkare, veterinärer och domare, har riksdagen i lag fastställt vissa behörighetskrav. Det får i övrigt ankomma på vederbörande myndighet att se till att de anställda har den utbildning och kompetens som är nödvändig för verksamhetens fullgörande. När det gäller regeringens befattning med dessa frågor kan nämnas t.ex. att regeringen utfärdar en instruktion för Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna (SFS 1995:1335), där bl.a. myndigheternas uppgifter och ansvarsområden anges. I övrigt hänvisar utskottet till de av riksdagen godkända princi-

Fjällnära skog

Motionerna

I några motioner från riksmötet 1998/99 understryks det regionalpolitiska värdet av ett aktivt skogsbruk i norra Sverige. I motion 1998/99: MJ301 (m) förordas en översyn och justering av gränsen för fjällnära skog för att främja små enskilda skogsägares brukningsmöjligheter samt därmed också lokal sysselsättning och råvaruförsörjning. Liknande synpunkter framförs i motion 1998/99: MJ304 (kd). Enligt motionen bör en översyn göras av förutsättningarna för skogsbruk i Norrlands inland. Möjligheten till en mer verklighetsnära gränsdragning vad gäller fjällnära skog bör prövas. I motion 1998/99: MJ306 (m) yrkande 5 diskuteras avverkning ovanför den s.k. odlingsgränsen, som ibland går i skiftesgränser utan hänsyn till natur och mikroklimat. Det finns anledning att se över gränsdragningen, och översynen bör göras av personer med god lokalkännedom. Enligt motion 1998/99: MJ307 (s) bör en översyn göras av gränsen för fjällnära skog i Jämtlands län.

Utskottets överväganden

Riksdagen har i 15 § skogsvårdslagen till regeringen eller behörig myndighet delegerat rätten att meddela föreskrifter om vilka delar av den svårförädlade skogen som skall utgöra fjällnära skog. I en förordning om gränserna för fjällnära skog (SKSFS 1991:3) anges vilka områden i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län som skall utgöra fjällnära skog. Inom området gäller vissa restriktioner för skogsavverkning i form av tillståndsplikt m.m. Det bör framhållas att den fjällnära skogen till mycket stor del ligger ovanför gränsen för svårförädlad skog, där också särskilda restriktioner gäller.

Jordbruksutskottet behandlade för tio år sedan en proposition om skogsbruket i fjällnära skogar (1990/91: JoU13). Utskottet instämde då i regeringens bedömning att det var möjligt att bedriva ett uthålligt skogsbruk inom delar av det fjällnära området. Riksdagens tidigare uttalanden om att det borde iakttas stor återhållsamhet med bedrivande av skogsbruk i de fjällnära skogarna ägde dock enligt utskottet alltjämt full giltighet.

Det bör i detta ärende tilläggas att gränsdragningen för fjällnära skogar i huvudsak grundas på en biologisk och skogsteknisk bedömning angående återväxtnöjligheter m.m. De synpunkter som framförs i motionerna får tillgodoses inom ramen för det regelsystem för fjällnära skogar som riksdagen tidigare beslutat om och som också ger utrymme för ett visst skogsbruk inom de åsyftade områdena. Utskottet avstyrker motionerna 1998/99: MJ301 (m), 1998/99: MJ304 (kd), 1998/99: MJ306 (m) yrkande 5 och 1998/99: MJ307 (s).

Utskottet hemställer

1. beträffande *åtgärder för att förbättra skogsvården m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ305 och 2000/01: MJ309,

2. beträffande *skogsvårdsorganisationens resurser och produktionsmålet*

att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ306 yrkandena 1 och 2,

3. beträffande *uttalande om ägarstrukturen i skogsbruket*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ309 yrkande 3,

4. beträffande *äganderätt och ersättningsregler*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ303 och 1999/2000: MJ311 yrkandena 1 och 2,

res. 1 (m, kd, c)

5. beträffande *skogbrukets betydelse*
att riksdagen avslår motion 2000/01: MJ310 yrkande 1,

6. beträffande *översyn av skogsvårdslagen*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ304 yrkande 1 och 2000/01: MJ313,

res. 2 (v)

7. beträffande *tillräckliga medel för framtida skogliga konsekvensanalyser*

att riksdagen avslår motion 2000/01: MJ306 yrkande 1,

8. beträffande *avsättning till återväxtåtgärder*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ312 yrkande 2,

res. 3 (c)

9. beträffande *Gotland som svårförnygrat område*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ307,

10. beträffande *insatser för marknadsföring m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99: MJ305 och 2000/01: MJ308 yrkande 4,

11. beträffande *kalkning och vitaliseringsgödning*
att riksdagen avslår motion 1999/2000: MJ306 yrkande 4,

12. beträffande *effekterna av försurningen*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ309 yrkande 5 och 2000/01: MJ308 yrkande 2,

13. beträffande *viltskador, katastrofskydd m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000: MJ309 yrkande 4, 2000/01: MJ306 yrkandena 2 och 3 samt 2000/01: MJ312 yrkandena 3 och 4,

res. 4 (m, kd)

14. beträffande *uttalande att skogscertifieringen bör vara frivillig m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ306 yrkande 7 och 2000/01: MJ312 yrkande 1,

15. beträffande *försäljning av statligt ägd skog*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ312 yrkande 1,
res. 5 (c)
16. beträffande *miljöanalys vid statliga skogsförvärv*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ303,
res. 6 (fp)
17. beträffande *certifiering av det statliga skogsbruket*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ807 yrkande 8 och
2000/01:Fi503 yrkande 3,
18. beträffande *överföring av Fastighetsverkets uppgifter som
skogsförvaltare till annan myndighet*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ788 yrkande 2,
19. beträffande *stöd till Byskogsforum*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:N279 yrkande 2,
20. beträffande *översyn av biotopbestämmelserna*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ310 yrkande 2,
21. beträffande *utredning av skyddsvärde hos vissa områden*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ312 yrkande 2,
res. 7 (kd)
22. beträffande *objekt inom Natura 2000*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ312 yrkande 6,
23. beträffande *redovisning av skogsimpediment*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ306 yrkande 6,
24. beträffande *skydd mot avverkning av gamla träd*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:MJ754 yrkande 2 och
1999/2000:MJ788 yrkande 1,
25. beträffande *skydd för biotoper med groddjur*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ774 yrkande 6,
res. 8 (mp)
26. beträffande *regler för skogsbränning*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ301,
res. 9 (mp)
27. beträffande *personalrekrytering vid länsstyrelser och skogs-
vårdsstyrelser*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:MJ753 yrkandena 4 och 5,
28. beträffande *översyn av gränsen för fjällnära skog m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:MJ301, 1998/99:MJ304,
1998/99:MJ306 yrkande 5 och 1998/99:MJ307,
res. 10 (m, kd)
29. beträffande *forskning och utveckling inom skogsnäringen*
att riksdagen avslår motion 2000/01:MJ306 yrkande 11,
res. 11 (m)
30. beträffande *lagen om häradsallmänningar*
att riksdagen avslår motion 1998/99:MJ303.

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

I beslutet har deltagit: Ulf Björklund (kd), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Jonas Ringqvist (v), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m).

Reservationer

1. Äganderätt och ersättningsregler (mom. 4)

Ulf Björklund (kd), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m) anför:

Vi vill understryka att utvecklingen i Sverige efter det riksdagen antog 1987 års plan- och bygglag har präglats av ständigt ökande anspråk från det allmännas sida på det enskilda markägandet. Flera nya lagbestämmelser har tillkommit som ger staten möjlighet att inskränka den enskildes rätt att bruka sin åkermark och skogsmark på ett rationellt och företagsekonomiskt sunt sätt. Dessutom har riksdagens majoritet med öppna ögon antagit en miljöbalk där ersättningsreglerna inte anpassats till grundlagens krav på ersättning för intrång i markägandet. Detta har skapat stor oklarhet angående innebörden och räckvidden av miljöbalkens ersättningsregler. Ytterligare oklarheter har uppstått till förfång för bl.a. skogsägandet genom att det nu finns två olika system, nämligen i miljöbalken och i skogsvårdslagen, som gör det möjligt att fatta beslut om intrång i skogsbruket. Om t.ex. en kommun utfärdar förelägganden gentemot skogsbruket med stöd av miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet finns ingen möjlighet till ersättning. Ett motsvarande ingrepp med stöd av skogsvårdslagens regler om naturvårdshänsyn i skogsbruket ger i princip rätt till ersättning.

Vi ansluter oss därför till yrkandena 1 och 2 i motion 1999/2000: MJ310 (c) att äganderätten till skog och mark inte får urholkas och att det fortsatta arbetet måste leda fram till klara och tydliga ersättningsregler. Vi anser också att det behövs en bättre samordning mellan miljöbalken och skogsvårdslagen i enlighet med synpunkterna i motion 1999/2000: MJ303 (kd).

Vi anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. *beträffande äganderätt och ersättningsregler*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000: MJ303 och 1999/2000: MJ311 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

2. Översyn av skogsvårdslagen (mom. 6)

2000/01:MJU5

Jonas Ringqvist (v) och Kjell-Erik Karlsson (v) anför:

Som anförts i motion 2000/01:MJ304 (v) yrkande 1 finns det brister i skogsbruket när det gäller efterlevnaden av 6 § skogsvårdslagen om val av huvudplanta vid återväxt. I december 1999 stormfällades mellan fyra och fem miljoner kubikmeter granskog i Skåne. 95 % av träden som blåste ner var gran. I och med att den förödelse stormen orsakade nästan enbart drabbade gran växte den kritik som under de senaste decennierna riktats från miljörelse och markägare mot att gran tillåtits för plantering söder om dess naturliga utbredningsområde. Enligt den angivna paragrafen och Skogsstyrelsens tillämpningsföreskrifter skall val av huvudplanta vid återväxt ske utefter markens och klimatets naturliga förutsättningar, samtidigt som virkesproduktionen hålls på en god nivå. När man ser resultatet av de hårda vindar som slog ned 100-tals hektar av den planterade granskogen kan man ifrågasätta om efterlevnaden av 6 § är tillfredsställande. Detta bör utredas av regeringen.

Vi anser att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *översyn av skogsvårdslagen*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:MJ304 yrkande 1 och med avslag på motion 2000/01:MJ313 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

3. Avsättning till återväxtåtgärder (mom. 8)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Frågan om säkerhet för återväxtåtgärder och dess anknytning till fastigheten har nu diskuterats under en lång följd av år. Enligt min mening finns det ingen anledning att acceptera ytterligare fördröjningar i denna fråga, där det tycks föreligga allmän enighet om att det behövs ett nytt regelverk. Frågan är närmast juridisk/fastighetsrättslig till sin karaktär och behöver ingalunda knytas till det pågående arbetet med uppföljning av skogspolitiken.

Jag ansluter mig till motion 1999/2000:MJ312 (c) yrkande 2 och föreslår att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett lagförslag i ämnet.

Jag anser att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *avsättning till återväxtåtgärder*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ312 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

4. Viltskador, katastrofskydd m.m. (mom. 13)

Ulf Björklund (kd), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m) anför:

Vi delar uppfattningen i motionerna 2000/01:MJ306 (m) och 2000/01:MJ312 (kd) att det behövs en ordentlig utvärdering av älgskötselområdena med

anledning av de allvarliga skador som klövviltet orsakar i skogen. Det gäller både plant- och ungskogen och den biologiska mångfalden. Det är bl.a. klarlagt att virkeskvaliteten sjunker i tallskogarna, och detta kan få allvarliga konsekvenser för skogsproduktionen och exporten. Vidare anser vi i likhet med motionärerna att det är en brist att skogspolitiken i dag inte innefattar relevanta åtgärder vid katastrofer. Skogsvårdsorganisationen saknar resurser för att inventera och föranstalta om motåtgärder vid allvarliga insektsjärningar, t.ex. av granbarkborre efter stormskador. Ett relevant katastrofskydd bör införas. Vad gäller forskning om den s.k. ekdöden kan vi tills vidare godta den hänvisning som görs till pågående forskningsprojekt.

Vi anser att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *viltskador, katastrofskydd m.m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:MJ309 yrkande 4, 2000/01:MJ306 yrkandena 2 och 3 och 2000/01:MJ312 yrkande 3 samt med avslag på motion 2000/01:MJ312 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

5. Försäljning av statligt ägd skog (mom. 15)

Eskil Erlandsson (c) anför:

Skogen och skogsbruket har stor betydelse för att bibehålla en levande landsbygd med ett aktivt företagande. Som framgår av motion 1999/2000:MJ312 (c) finns det goda skäl att förorda en statlig utförsäljning av mark från bolag där staten är majoritetsägare. Därigenom kan det personliga ägandet stärkas, och det är av stor betydelse att öka det lokala ägandet i de områden där staten i dag är den dominerande ägaren av skogsmark. Det bör även vara möjligt att använda delar av den statliga skogen som ersättning till enskilda skogsägare vars skog inte får brukas på grund av miljöhänsyn.

Jag anser att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *försäljning av statligt ägd skog*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:MJ321 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

6. Miljöanalys vid statliga skogsförvärv (mom. 16)

Harald Nordlund (fp) anför:

Som framgår av motion 2000/01:MJ303 (fp) har staten köpt in mycket stora arealer skogsmark, bl.a. 900 000 hektar från Assi Domän. Affären är av en sådan omfattning att den borde ha föregåtts av en mer omfattande debatt. Eftersom bevarande- och skyddsfrågorna är av mycket stor vikt bör kontakter tas med bl.a. miljöorganisationerna och Naturvårdsverket. Någon analys av t.ex. effekterna av affären för naturvården har inte skett. En särskild bytbank bör upprättas inom affärens ram. Hur den regionala fördelningen av bytbanken skall utformas bör avgöras först efter samråd med olika sakkunniga hos miljöorganisationerna, Naturvårdsverket och andra intressegrupper.

Riksdagen bör med anledning av motionen uttala att affärer om förvärv av skogsmark måste föregås av en ingående miljöanalys.

2000/01:MJU5

Jag anser att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *miljöanalys vid statliga skogsförvärv*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01: MJ303 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

7. Utredning av skyddsvärde hos vissa områden (mom. 21)

Ulf Björklund (kd) och Caroline Hagström (kd) anför:

Olika utredningar och nyckelbiotopsinventeringen har visat att det finns ett behov av att skydda mer värdefull skogsmark, särskilt i södra Sverige. Utifrån resultaten av dessa utredningar och nya kunskaper bör en värdering göras av gamla reservatsavsättningar och tidigare skyddad mark för att klargöra att de statliga medlen används till skydd för det mest skyddsvärda. En sådan utredning bör omgående tillsättas.

Vi anser att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *utredning av skyddsvärde hos vissa områden*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01: MJ312 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

8. Skydd för biotoper med groddjur (mom. 25)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Som framgår av motion 1999/2000: MJ774 (mp) är groddjuren starkt hotade av bl.a. förändrade brukningsmetoder i jord- och skogsbrukslandskapet. Samtidigt är de goda indikatorarter för biologisk mångfald. Det krävs ett brett spektrum av åtgärder för att bevara och öka kunskapen om groddjuren. Skogsbruket spelar här en viktig roll. Hyggen direkt in på dammar, tjärnar eller mindre sjöar och undanröjning av lågor och död ved bör exempelvis undvikas. S.k. grodtunnlar eller faunapassager under bilvägar är bra exempel på åtgärder som kan rädda populationer som fått sin väg korsad av bilvägar. Regeringen bör uppdraga åt Skogsstyrelsen att skärpa detaljföreskrifterna om skogsbrukets hänsyn till naturvårdsintressena i de hänseenden som anges i motionen.

Jag anser att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *skydd för biotoper med groddjur*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ774 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

9. Regler för skogsbränning (mom. 26)

Gudrun Lindvall (mp) anför:

Som anförts i motion 1999/2000: MJ301 (mp) behövs det regler för hur bränning av skog i naturvårdssyfte skall få ske. Att bränna tusentals fågelungar i

sina bon, tjäderhonor i bon och med ungar, harungar eller iller och mård i bohålor kan inte accepteras och känns långt ifrån FSC och ett varsammare skogsbruk. Bränderna måste anläggas vid en tid och på ett sådant sätt att så många liv som möjligt kan sparas. Regeringen bör uppdra åt Skogsstyrelsen att komplettera detaljföreskrifterna om skogsbrukets hänsyn till naturvårdsintressena i enlighet med motionen.

Jag anser att utskottets hemställan under 26 bort ha följande lydelse:

26. beträffande *regler för skogsbränning*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000: MJ301 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

10. Översyn av gränsen för fjällnära skog m.m. (mom. 28)

Ulf Björklund (kd), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Caroline Hagström (kd), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m) anför:

Vi delar synpunkterna i motionerna från framför allt m och kd angående skogsbrukets regionalpolitiska betydelse i norra Sverige. Ett aktivt skogsbruk har stor betydelse för de enskilda skogsägarnas brukningsmöjligheter och för lokal sysselsättning och råvaruförsörjning. Möjligheten till en mer verklighetsnära gränsdragning vad gäller fjällnära skog bör prövas. Riksdagen bör hos regeringen begära en översyn och justering av gränsen för fjällnära skog enligt de synpunkter som framförs i motionerna.

Vi anser att utskottets hemställan under 28 bort ha följande lydelse:

28. beträffande *översyn av gränsen för fjällnära skog m.m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1998/99: MJ301, 1998/99: MJ304, 1998/99: MJ306 yrkande 5 och 1998/99: MJ307 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts,

11. Forskning och utveckling inom skogsnäringen (mom. 29)

Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m) anför:

Skogsnäringen kännetecknas generellt av att en förhållandevis liten andel av näringens omsättning går till FoU-arbete. Som framhålls i motion 2000/01: MJ306 (m) finns det många goda skäl att satsa på ett utökat FoU-arbete. Ett framgångsrikt sådant arbete ger goda förutsättningar att höja mervärdet/förädlingsgraden på den ingående skogsråvaran. Den ökade satsningen bör bedrivas i nära samverkan med grundutbildningen vid våra akademiska lärosäten. Fortfarande avdelas för lite resurser inom bl.a. SLU för denna mer marknadsinriktade FoU. Vidare anser vi att frågan om skogsfakultetens koppling till SLU bör ingående prövas. Med fler separata fakulteter vid flera lärosäten, t.ex. Umeå/Ultuna och Växjö/Alnarp, bör den eftersträvarvärda akademiska mångfalden gynnas. Vi utgår från att dessa frågeställningar noga och öppet analyseras och övervägs i de utredningar som pågår.

Vi anser att utskottets hemställan under 29 bort ha följande lydelse:

Särskilt yttrande

Redovisning av skogsimpediment

Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Berit Adolfsson (m) anför:

När det gäller den statistiska redovisningen av skogliga impediment har utskottet konstaterat att dessa impediment, som omfattar betydande arealer, i praktiken åtnjuter ett starkt skydd mot avverkning. Vidare redovisar utskottet vissa uppgifter om den nuvarande och kommande redovisningen av skogliga impediment, som i viss mån innebär att syftet med motion MJ306 (m) yrkande 6 kan väntas bli tillgodosett.

Vi har i avvaktan på den verksamhet som redovisas i betänkandet valt att inte reservera oss till förmån för motionen. Vi vill emellertid understryka att det i dagsläget är svårt att få fram klara och entydiga statistiska uppgifter om de skogbevuxna impedimenten. Det förekommer t.ex. ingen redovisning av dessa arealer från Naturvårdsverkets sida. Det förekommer såvitt vi kan utläsa inte heller någon tydlig redovisning i Skogsstyrelsens årliga publikation Skogsstatistisk årsbok. I internationella sammanhang kan detta innebära att Sverige inte tillgodoräknar sig arealer som i andra länder definieras som skyddade arealer.

Enligt vår mening borde de skogliga impedimenten redovisas på ett tydligare sätt i såväl den naturvårdsbaserade som skogsbaserade officiella statistiken. Syftet med en sådan redovisning bör vara att klarare markera att det finns mycket stora arealer skogsmark i Sverige som i princip är skyddade mot avverkning. En sådan redovisning har betydelse bl.a. när det gäller att utläsa hur stor andel totalt av den svenska skogsmarken som åtnjuter skydd enligt olika regelverk.

Sammanfattning.....	1
Motionerna	1
Motioner från allmänna motionstiden 1998	1
Motioner från allmänna motionstiden 1999	2
Motioner från allmänna motionstiden 2000	3
Utfrågningar.....	5
Utskottet	5
Allmän skogspolitik, skogsvårdslagstiftningen m.m.	5
Vissa produktionsfrågor m.m.	8
Motionerna	8
Utskottets överväganden	15
Hemställan	16
Reservationer.....	18
1. Äganderätt och ersättningsregler (mom. 4).....	18
2. Översyn av skogsvårdslagen (mom. 6)	19
3. Avsättning till återväxtåtgärder (mom. 8).....	19
4. Viltskador, katastrofskydd m.m. (mom. 13)	19
5. Försäljning av statligt ägd skog (mom. 15).....	20
6. Miljöanalys vid statliga skogsförvärv (mom. 16)	20
7. Utredning av skyddsvärde hos vissa områden (mom. 21).....	21
8. Skydd för biotoper med groddjur (mom. 25)	21
9. Regler för skogsbränning (mom. 26)	21
10. Översyn av gränsen för fjällnära skog m.m. (mom. 28).....	22
11. Forskning och utveckling inom skogsnäringen (mom. 29).....	22
Särskilt yttrande.....	23
Redovisning av skogsimpediment	23